

Yazılışları farklı ama anlamları aynı olan kelimelere **eş anlamlı kelimeler** denir.

Dilimizde çok sayıda eş anlamlı kelime vardır. Eş anlamlı kelimeler birbirlerinin yerine kullanılabilir.

1. Aşağıdaki sözcüklerin eş anlamlılarını karşılarına yazalım.

ev	
şüphe	
sebepl	
mektep	
küçük	
talebe	
delil	
tümce	
özgürlük	
önder	
öğüt	
öneri	

2. Aşağıdaki sözcükleri eş anlamlılarıyla örnekteki gibi eşleştirelim.

hasret	—barış—
vakit	hediye
hatıra	pabuç
kanun	vasıta

Yurtta sulh, dünyada sulh.

...barış.....

Babamın bana aldığı armağanı çok beğendim.

.....

O eski anıları unutmak mümkün değil.

.....

İçimdeki özlem dinmek bilmiyor.

.....

Tüm vatandaşlarımızın yasalara uyması gerekir.

.....

Zaman geçmek bilmiyor.

.....

Araçları okul bahçesine park etmek yasaktır.

.....

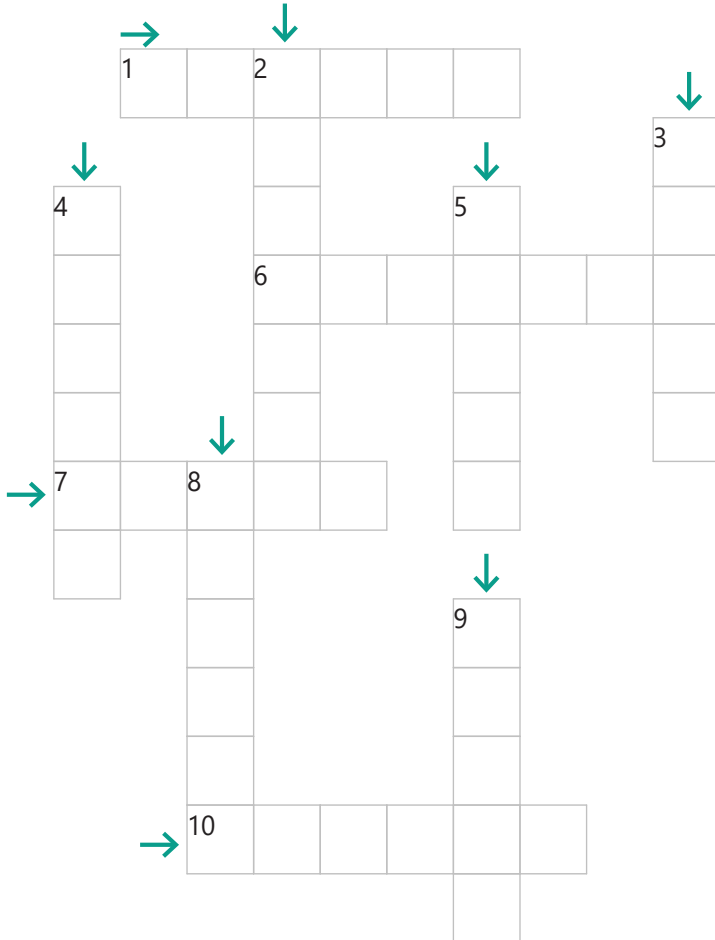
Kırmızı ayakkabılarım artık ayağıma olmuyor.

.....

1. Aşağıdaki sözcüklerin eş anlamlılarını karşlarına yazalım. Yazdığınız sözcüğü cümle içinde kullanalım.

Sözcük	Eş Anamlısı	Cümle
Tabiat		
Uzak		
Endişe		
Buluş		
Ulus		

1. Aşağıdaki sözcüklerin eş anlamlılarını bulmacadaki uygun yerlere yazalım.

- 1 Özlem
- 2 Hızlı
- 3 Ev
- 4 Görev
- 5 Bilgisiz
- 6 Hediye
- 7 Yoksul
- 8 Güç
- 9 Yanıt
- 10 Esir

Anlam ilişkisi olarak birbirinin tam tersi olan sözcüklere **zıt anlamlı sözcükler** denir.

Olumsuzluk ile zıt anlamlılık birbirine karıştırılmamalıdır.

Gülmek x Gülmemek → olumsuz

Gülmek x Ağlamak → zıt

1. Aşağıdaki sözcüklerin zıt anlamlılarını karşlarına yazalım.

zam	
tüketim	
yüksek	
üretici	
zarar	
gider	
pis	
galibiyet	
alacak	
iniş	
ceza	

2. Aşağıdaki cümlelerde geçen zıt anlamlı sözcükleri bularak altlarını çizelim.

Zengin çocuk ile fakir çocuk yer değiştirmeye karar vermişlerdi.

Küçük timsah hızlıca büyük timsahların yanından uzaklaştı.

Sonuncu olan çocuk çok üzülünce, kolda birinci olan çocuk onu tesselli etti.

Bu yaz yerli turistler kadar yabancı turistlerde sahillere akın etti.

Karanlıklar bitince aydınlığa kavuştuk.

Pelin tüm soruların cevaplarını defterine yazdı.

Kurunun yanında yaş da yanarmış.

Araba dar yollardan geçtikten sonra geniş bir otobana çıkmıştı.

Duvar çok yüksek ama benim merdivenim çok alçakta kaldı.

Genç adam, yaşlı kadına karşıdan karşıya geçerken yardımcı oldu.

Önce benim verdiğim kitabı bitir, sonra sana yeni bir kitap hediye alacağım.

Bu ay yaptığım ödemedemeden sonra aramızda alacak verecek kalmadı.

1. Aşağıdaki kelimelerden zıt anlamlı olanları aynı renge boyayarak eşleştirelim. Sonrasında açıkta kalan sözcüğün zıt anlamlısını yazalım.

yanlış	sert	eski	ucuz	kalın
üst	düşman	büyük	övmek	az
ince	ağlamak	gelmek	küçük	yeni
yermek	çok	gülmek	doğru	alt
yumuşak	gitmek	pahalı	yavaş	dost

 Açıkta kalan sözcük:

 .....

 Zıt anlamlı:

 .....

2. Olumsuzluk ile zıt anlamlılık ilişkisini birbirine karıştırılmamalıdır. Buna göre aşağıdaki kelime çiftlerinden zıt anlamlı olanların altına "Z", olumsuzluk ilişkisi olanların altına "O" harfi yazalım.

Gitmek Gitmemek	Tavan Taban	Şekerli Şekersiz	Siyah Beyaz
Yaramaz Uslu	Akıllı Akılsız	Sıcak Soğuk	Olmak Olmamak
Göngülü Göngüsüz	Bayat Taze	Dolu Boş	Yerli Yersiz

1. Aşağıdaki sözcük çiftleri arasındaki anlam ilişkisine dikkat ederek, doğru açıklamaların başına "D", yanlış açıklamaların başına "Y" yazınız.

açık - kapalı → Zıt anlam

yararlı - faydalı → Zıt anlam

yaşlı - ihtiyar → Zıt anlam

uzak - ırak → Eş anlam

erken - geç → Eş anlam

nazik - kibar → Eş anlam

hızlı - yavaş → Eş anlam

sevinç - hüznün → Zıt anlam

küçük - ufak → Zıt anlam

cevap - yanıt → Zıt anlam

mektep - okul → Eş anlam

geri - ileri → Zıt anlam

hekim - doktor → Zıt anlam

fakir - yoksul → Eş anlam

1. Aşağıdaki sözcüklerin belirtilen anlamdaki karşılıklarını karşılarına yazalım.

yaşlı → Eş Anlam
→
Zıt Anlam →

sürekli → Eş Anlam
→
Zıt Anlam →

kolay → Eş Anlam
→
Zıt Anlam →

yoksul → Eş Anlam
→
Zıt Anlam →

beyaz → Eş Anlam
→
Zıt Anlam →

düşman → Eş Anlam
→
Zıt Anlam →

Tek başına birden fazla anlamı karşılayan sözcüklere **eş sesli sözcükler** denir.
 Eş sesli sözcüklerin yazılışları aynı ama anlamları farklıdır.

1. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili olarak verilen sözcüğün kullanıldığı anlamı işaretleyelim. Bu sözcüğü, işaretlediğiniz anlamın dışında cümle içinde kullanalım.

Fırından üç tane taze ekmek aldım.

Tahıl unundan yapılmış hamurun fırında, sacda veya tandırda pişirilmesiyle yapılan yiyecek

Bir bitkiyi üretmek için toprağa tohum atmak veya gömmek

Ekim ayının sonuna geldik ama havalar soğumadı.

Dünyanın uydusu olan gök cismi

Yılın on iki bölümünden her biri

Köyümüzün içinden geçen çayda çok güzel balıklar var.

Çay yaprağının demlenmesiyle elde edilen güzel kokulu ve sarımtırak kırmızı renkli içecek

Dereden büyük, ırmaktan küçük akarsu

Dedemin kır saçları ve sakalları vardı.

Şehir ve kasabaların dışında kalan, çoğu boş ve geniş yer, dağ bayır

Beyazla az miktarda siyah karışmasından oluşan renk

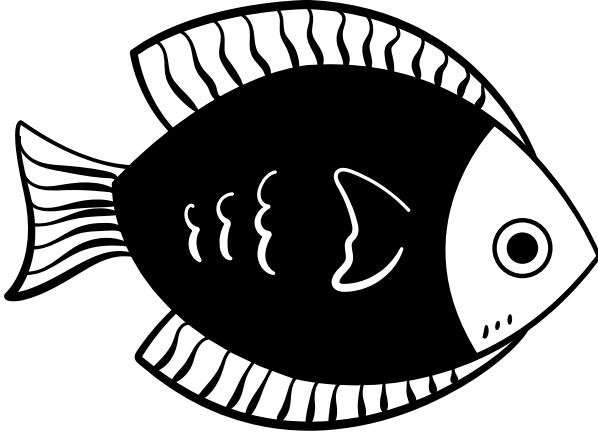
1. Aşağıdaki cümlelerde yazan eş sesli sözcükleri bulup karşılarındaki alanlara yazınız.

Bu cuma sekizinci yaş günümü kutlayacağım.	.....
Akşam eve gelirken fırından iki ekmek al.	.....
Berke geçen hafta çayda balık yakaladı.	.....
Kır saçlı adam karşıdan karşıya geçmeye çalışıyordu.	.....
Dün akşam boğazda iki gemi birbirine çarpmış.	.....

1. Aşağıdaki eş sesli sözcükleri farklı anlamları ile cümle içerisinde kullanınız.

yüz	.....
ocak	.....
dolu	.....
yaş	.....
düş	.....

KÜÇÜK KARA BALIK

Kurbağa yavruları, Küçük Kara Balıkı görünce alay etmeye başlamışlar:

“Hey şunun hâline bak! Sen de kimsin, nasıl bir yaratıksın?”

Küçük Kara Balık, onları baştan aşağı şöyle bir süzmüş, sonra da demiş ki:

“Lütfen hakaret etmeyin. Ben Küçük Kara Balık, hadi siz de adınızı söyleyin ki tanışalım!”

Kurbağa yavrularından biri, “Biz

kepçe balıklarıyız.”

Diğeri, “Soy sop sahibi asiller!” diye eklemiş.

Küçük Kara Balık demiş ki:

“Ben sizin bu kadar kendini beğenmiş olduğunuzu düşünmezdim doğrusu. Ama olsun, yine de sizi bağışlıyorum, çünkü bu sözlerin hepsi cahillikten, bilmezliktendir.”

Kurbağacıklar hep birlikte, “Yani biz cahil miyiz?” diye bağırmış.

Küçük Kara Balık, “Eğer cahil olmasaydınız bu dünyada pek çok farklı türde yaratık olduğunu ve hepsinin de kendi türlerini pek güzel bulduğunu bilirdiniz. Baksanıza, sizin adınız bile kendinizin değil!”

Kurbağacıklar fena sinirlenmiş ya, Küçük Kara Balıkın doğru söylediğini anlayınca da lafı değiştirmişler:

“Aslında sen boşuna çabalıyor, kendini yoruyorsun. Biz her gün, sabahtan akşama kadar dünyayı dolaşıyoruz ama kendimizden ve anne babalarımızdan başka kimseyi gördüğümüz yok.”

Küçük Kara Balık,

“Siz bu göletten hiç dışarı çıkmıyorsunuz ki... Peki, nasıl oluyor da, bütün dünyadan söz edebiliyorsunuz?” diye sormuş.

Kurbağacıklar da ona sormuş:

“Bu göletten başka dünya da mı var?”

Balık, “En azından bu suyun buraya nereden geldiğini, nereye gittiğini ve suyun dışında nelerin olduğunu düşünmeniz gerek.” diye yanıtlamış onları.

Küçük Kara Balık yeni dünyaları öğrenme derdindeymiş. En iyisi kurbağacıkları kendi hâllerine bırakıp gitmek, demiş içinden.

A. Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre yanıtlayalım.

1. Kurbağa yavruları Küçük Kara Balıkı görünce ne yapmışlar?

2. Kurbağa yavrularının adları neymiş?

3. Küçük Kara Balık, kurbağa yavrularının hangi kusurlarını bağışlamış?

4. Kurbağacıklar Küçük Kara Balık'a niçin sinirlenmişler?

5. Kurbağacıklar Küçük Kara Balık'a ne sormuşlar?

6. Küçük Kara Balık, "Sizin adınız bile kendinizin değil." sözüyle ne demek istemiş?

7. Küçük Kara Balık'ın derdi neymiş?

B. Aşağıdaki sözcüklerin zıt anlamlılarını karşlarına yazalım.

kalın

.....

iniş

.....

kötü

.....

tavan

.....

çirkin

.....

gülmek

.....

kısa

.....

ileri

.....

yakın

.....

yavaş

.....

TATİL PROJESİ

Tatile girecekleri için sevinçliydim ama heyecanlarının daha önemli bir nedeni vardı; yaz tatilinde gerçekleştirecekleri proje için kura çekimi yapılacaktı o gün. Sınıftaki herkes öneri getirmiş, bu öneriler üzerinde tartışılmış ve dokuz proje saptanmıştı. Bir tane de Serap Öğretmen eklemişti; bir grup, huzurevindeki yaşlılara bir ay boyunca kitap okuyacaktı. Sınıfın otuz öğrencisi, üçer kişilik grup olarak birer projeyi üstlenecekti.

"Sonunda bugün de geldi!" dedi İşil, başını Didem'e ve Barış'a çevirerek. Üçü bir grup olmuşlardı. "Evet ama yaşlılara kitap okuma projesi bize çıkarsa ne yapacağımızı düşünüsenize!" diyen Barış'a diğer ikisi yüzlerini asarak baktılar.

"On grup olduğuna göre onda bir olasılık var demektir." dedi Didem, kıvrık saçlarını eliyle düzeltmeye çalışarak. "Hemen kötüsünü düşünmeyelim; bence bize balıkçılık ve ağ onarma projesi çıkacak. Bunu hissediyorum. Balıkçılarla denize de açılırız. Harika olmaz mı?"

"Fena sayılmaz." diye karşılık verdi İşil. "Ama fotoğrafçılık projesi bence daha iyi..."

"Ne kadar heyecansızsınız kızlar!" dedi Barış yüzünü buruşturarak. "Bilgisayar oyunları dururken neleri seçiyorsunuz! Ah! Bize bir çıksa! Ne oyunlar geliştirim!"

"Öğretmen, bilgisayar oyunu yapmamızı istemedi; oyunun senaryosu yazılacak sadece." diyen İşil'a döndü Barış:

"Öff! Olayların içinde yaşamak dururken yazmanın ne heyecanı olurmuş!"

"O zaman sen niye bilgisayar oyunları ile vakit geçiriyorsun?"

"O başka!"

"Başka filan değil işte. Yaşamayalım demiyorum ama yaşadıklarımı yazmak da hoşuma gidiyor. Bunda ne var!"

"Hadi!" diyerek araya giren İşil oldu bu kez. "Önce yaşarız, sonra yazarız. Ben de fotoğraflarım olan biteni!" Birlikte gülüşerek yürüdüler sınıfa doğru.

1 Öğrencilerin sevinçli olmalarının sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Proje kuraları çekilecekti.
- B) Oyun oynayacaklardı.
- C) Geziye gideceklerdi.
- D) Tatile gireceklerdi.

2 Öğrencilerin heyecanlı olmalarının sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Başkan seçimi
- B) Proje için kura çekimi
- C) Yarışmaya katılmaları
- D) Gösteri yapmaları

3 Sınıfça getirilen önerilere öğretmenin de eklemesiyle tespit edilen proje sayısı kaçtı?

- A) 9
- B) 10
- C) 11
- D) 12

4 Oluşturulan üçlü grupta aşağıdakilerden hangisi yoktu?

- A) Pelinsu
- B) Didem
- C) Işıl
- D) Barış

5 Aşağıdakilerden hangisi projelerden biri değildir?

- A) Yaşlılara kitap okuma
- B) Fotoğrafçılık
- C) Kısa film çekimi
- D) Senaryo yazma

6 Işıl'ın tercih ettiği proje aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ağ onarma
- B) Balıkçılık
- C) Fotoğrafçılık
- D) Kedilere mama saati

7 Bilgisayar oyunlarını tercih eden öğrenci aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dolunay
- B) Didem
- C) Işıl
- D) Barış

8 Metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaz tatili için proje seçimi
- B) Yaz tatilinde gezilecek yerler
- C) Bilgisayar oyunları
- D) Senaryo yazma çalışmaları

